

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 57. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditu-
ra oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretialu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 22 Iuliu (3 Aug.) 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diplom'a imperatésca din 8 Iuliu 1865 pen- tru Eparchi'a româna greco-orientala a A- radului cu nóuele pârti ale eii din Banatu.

Noi Franciscu Iosifu Antâiulu etc.

Miscati prin parintésca dragoste cátra gin'a romanésca, credinciósa Bisericei greco-orientale, Ne-amu induratu a im-
pliní prin benign'a Nóstra resolutiune din 24 Decembre 1864
umiltele rogâri ale aceleiasi, cá sa se desfaca legatur'a, prin
care pâna acum a fostu impreunata cu Metropoli'a din Car-
lovitiu, si încátu aceeasi e supusa stapânirei Nóstre in regat-
ulu Nóstru Ungari'a si in Marele-principatu Transsilvani'a sa
i se dea Metropolitu propriu, — otarimu din necesitatea pro-
venita de aci, cu privire la nóu'a stare a lucrurilor, pentru
ingrigirea cuviinciósa a acelu parochii, care in regatulu Un-
gari'a au fostu pâna acum supuse jurisdictiunei spirituale a
Episcopiloru din Aradu, Timisiór'a si Versietiu, prin aceeasi
susu memorat'a benigna resolutiune a Nóstra, din plenitudi-
nea puterii Nóstre si autoritatea suprema, cá parochie acelea
române sa se concreda ingrigirei a doi Archierei, dintre cari
unulu, dupa obiceiulu de pâna acum si va avea scaunulu seu
in Aradu, iara celalaltu in Caransebesiu.

Eparchi'a Aradului, ce privesce la pârtile despre médi-
nópte dela fluviulu Muresiului, scotiendu-se afara numai pa-
rochiale serbesei, si va pastrá intregu acelea-si margini, de
care s'au bucuratu din vechime; eara in partea de médiadi a
disului fluviu puterea acelei'a se va marí si estinde. Tóte
parochie române adeva, care se afla séu in viitoriu se voru
aflá in cerculu protopresbiteratoru Hasiasiului, Lipovei, Ti-
misiórei, Cianadie, Chichindiei mari si Besccherecului se ad-
necta Eparchiei Aradului.

Care impartire si marginire, dupace se va face, porun-
cimu, sa se tina strinsu in viitoriu, pâna candu séu prin voi'a
Nóstra, séu a Urmatoriloru Nostru se va hotari altfelu, mai
departe demandámu, cá singularii ómeni de ritulu greco-ori-
entalu si de natiunea româna, a cároru locuintia se afla in
pârtile memorate adscrise Eparchiei Aradului, pe Episcopulu
din Aradu, care pórtá acolo acum oficiulu episcopescu, séu
in puterea denumirei legitime si a confirmatiunei nóstre mai
tardiú ya pórtá acelu oficiu, sa-lu recunósca de alu loru Ar-
chiereu adeva si sa-i dea cuviinciósa ascultare in lucru-
rile, ce privescu la jurisdictiunea bisericésca a aceluia.

Diplom'a imperatésca pentru nouinfi-
ntiat'a Eparchia româna de relegea greco-
orientala a Caransebesiului din 8 Iuliu 1865.

Noi franciscu Iosifu Antâiulu etc.

Miscati prin parintésca dragoste cátra gin'a romanésca, credinciósa Bisericei de ritulu greco-orientalu, Ne-amu in-
duratu a impliní prin benign'a Nóstra resolutiune din 24 De-
cembre anulu Domnului 1865, umiltele rogâri ale aceleiasi
cá sa se desfaca legatur'a, prin carea pâna acum a fostu im-
preunata cu Metropoli'a din Carlovitiu, si încátu aceeasi e
supusa stapânirei Nóstre in regatulu Nostru Ungari'a si in
Marele-principatu Transsilvani'a, sa i se dea Metropolitu pro-
priu, — otarimu din necesitatea provenita de aci, cu privire la
nóu'a stare a lucrurilor, pentru ingrigirea cuviinciósa a ace-
loru parochie, care in regatulu Nostru Ungari'a au fostu pâna
acum supuse jurisdictiunei spirituale a Episcopiloru din Aradu,
Timisiór'a si Versietiu, prin aceeasi susu memorat'a benigna
resolutiune a Nóstra din plenitudinea puterii Nóstre si auto-
ritatea suprema otarimu, cá parochie acelea române sa se
concreda ingrigirei a doi Inainte-statatori, dintre cari unulu
dupa obiceiulu de pâna acum si va avea scaunulu seu in A-
radu, eara celalaltu in Caransebesiu.

Eara opidulu Caransebesiu, in care si in tempurile vechi

a fostu Episcopia de ritulu greco-orientalu, otarimu a-lu orná
de acum incolo cu scaunu si onóre de Episcopu, a cáru E-
parchia va cuprinde tóte parochie române, care se afla séu
in viitoriu se voru aflá in cerculu protopresbiteratoru Caran-
sebesiului, Mehadie, Lugosiului, Fagetului, Varadie séu Ora-
vitiei, Iebelului, Versietiuului, Palancei, Panciovei si Ciacovei.

Care impartire si marginire dupace se va face, porun-
cimu, sa se tina strinsu in viitoriu, pâna candu séu prin voi'a
Nóstra séu a Urmatoriloru Nostru se va otari altfelu, mai de-
parte demandámu, cá singularii ómeni de ritulu greco-ori-
entalu si de natiunea româna, a cároru locuintia se afla in me-
moratele pârti adscrise la Eparchi'a din Caransebesiu, pe E-
piscopulu din Caransebeaiu, ori care in puterea denumirei legi-
tima si a confirmatiunei Nóstre va pórtá acolo oficiulu epi-
scopescu, sa-lu recunósca de alu loru Archiereu adeva si sa-i
dea cuviinciósa ascultare in lucrurile, ce privescu la
jurisdictiunea bisericésca a aceluia.

Maiestatea Sea c. r. apostolica s'au induratu preagratiu
in urm'a biletulu din 31 Iuliu a. c.

1. Toturoru persónelorú, care in marele principatu alu
Tranniei, in puterea legei au fostu condamnate pentru fapte pu-
nibile comisse prin pressa si urmárite din partea oficielorú, dar
inca n'au fostu supuse pedepsei, séu inca nu si-au indeplinitu
pedéps'a, — a iertá pedéps'a dictata séu restulu acelei, dimpreuna
cu pronunciat'a perdere din cautiune, precum si tóte celelalte
urmáriti ale faptelorú acestoru punibile.

2. A ordoná ca tóte cercetárite intentate din ans'a nu-
mitelorú fapte punibile, numai decátu sa inceteze

3. ca tóte admonitiunile dictate scrierilorú periodice
sa nu mai aiba valóre.

Fatia cu acele persóne, cari prelânga cele comisse prin
pressa, au mai comissu si alte fapte punibile, incetarea pede-
psei de sub 2) nu este de a se aplicá, fára numai încátu pri-
vesce delictulu se pressa; iertarea ce se da sub 1) insa nu
afía nici o aplicare.

Incheierea solemnă a sesiunii senatului im- perialu din estu anu.

„W. Abendpost“ descrie festivitátea acést'a cam in tipulu
urmatoriu:

Astadi — Joi (27/15 Iulie Red.) — s'au adunatu inal-
tulu senatu intregu in despartimentulu celu mare alu caste-
lulu curtiei c. r. si s'au postatu in sal'a de ceremonii, si ade-
ca deadreaptá membrii casei magnatilorú si deastâng'a cei ai
casei ablegatilorú.

Inalt'a Sea imp. serenissimulu Archiduce Ludovicu Vic-
toru cá suplinitoriu in urm'a p. n. denumiri a Mai. Sele c. r.
apost., esându din incaperile interioari, au intratu in sal'a de ce-
remonii, precesu de dd. ministrii si cancelari si de suplentii
acestor'a.

Un'a bataliune din regim. Marele-duce de Saxon Wei-
mar nr. 64 ce era postata in piati'a castelulu au datu o salva
la plecarea Archiducelu din incaperile interioari.

Ajunsu in sala, ministrii si cancelarii s'au astediatu la
steng'a dela estrad'a tronulu — serenissimii Archiduci au statu
pe estrada — maiestruulu supremu de curte alu serenissimulu
Archiduce-suplinitoriu s'au pusu la loculu destinatu pentru den-
sulu — Inalt'a Sea imp. insa s'au suitu pe tronu si au aco-
peritu capulu si s'au induratu a rosii urmatoriu e u v e n t u
d e t r o n u :

Onorati membri ai senatulu imperialu!

Mi s'a datu onorifica insarcinare a incheiá sólemnú ses-
siunea presenta a senatulu imp. in numele Maiestátii Sele c.
r. apostolice.

Respundiendu cu aceetei indatoriri ve salutu pe Dvóstra
Archiduciloru, Principiloru ai casei imp. prea venerabililorú si
onoratiloru Domni din ambe casele senatulu imperialu.

Mai antâiu amu de a impliní o placuta detorintia, cá sa

ve exprimă deplină recunoștința a preagratiosului nostru Imperator și Domnu, pentru sirguintia patriotică și neobosită activitate ce s'au dovedit atâtu în comisiuni, câtu și în sinulu ambeloru case cu ocașiunea desbateriloru atâtoru obiecte de însemnătate.

Cunoscându influința ce o are vioiciunea comerțului și a industriei asupră binelui comunu, ati dedicatu o parte însemnată a activității Dvóstre astorufelu de desbateri, care au de tînta înaintarea activității industriale în launtrulu țierei, mijlocirea scutului legalu necesaria pentru acea înaintare, și ajutoriulu din partea puterii statului la întreprinderi, cari sunt recunoscute ca mijlocele cele mai eficace de înaintare pentru producțiunea naturală și industrială și pentru negociu și meserii.

Motivele, care ve au îndemnatu la primirea tractatului celui nou vamalu și comercialu încheiatu cu statele nemțiesci tinătoare de reuniunea vamala-comercială, au condusu și pe Majestatea Sea la subscriere; de aceea suntemu de cea mai bună speranță, ca prelânga o încordare via și curajoasă a puterii și inteligenței industriale a țierei și prelânga o folosință rapede și circumspectă a favoriloru ce ni le da tractatulu, opulu acest'ă va contribui foarte multu la înmulțirea bunei stări a imperiului.

Prin demnele de recunoștință preveniri reciproce a ambeloru case s'au adusu în ființă mai multe legi necesarii spre acoperirea lipseloru recerute în economi'a statului și anume legea finanțială pentru an. 1865. Deplină consideratiune merita serguinti'a arătata la desbaterea serioasă a acestei legi îndreptată într'acolo, ca prelânga întrebuintiarea mijloceloru existente la economi'a statului, sa se observeze o crutiare, carea sa mîrgă numai pâna la acea granitã, unde nici puterea internă a monarhiei, nici pusețiunea ei că putere în afara, sa nu se vateme.

Sustînerea păcii generală a Europei, ceea ce au fostu totdeun'ă problem'ă regimului imperatescu, va fi și de aci înainte obiectulu seriosei sele nisuintie.

Cestiunea Schleswig-Holsteiniana se va sili Mai. Sea în întielegere cu înaltulu Ei aliatu regele Prussiei a o deslegă corespunditoriu intereseloru Germaniei întregi și pozițiunei Austriei în confederatiunea germană.

Cause de însemnătate atingătoare de interesele generali ale monarhiei, și cari au aflatu togm'ă pentru aceea o expresiune patriotică și elocentă în sinulu ambeloru case, arata ca e cu sfatu o conchiamare grabnică a reprezentanțiloru legali a popóreloru celoru din partea resarităna a imperiului, și ca e de lipsa a întrelasă în sesiunea acest'ă consultarea legii finanțiale pentru an. 1866.

Serenissimi, preavenerabili, alesi și prea onorati Domni! Multiamirea de care se ocupa cugetulu Dvóstre în urm'ă rezultateloru activității prudente și patriotice, nu pôte slabi serguinti'a cea adenca de a se uní tóte popórele într'o legatură strinsă, tractându-se comunu drepturile, detorintiele interesele generale ale tuturor regatelor și țieriloru. Serguinti'a acest'ă și are radacin'ă în nobilele simțieminte ale credinciosei iubiri și alipiri de tronul și patri'a comună.

Unde e o speranță pe base asiă de tari acolo, aceea ce acum este expresiunea unei dorințe ferbinti, cu ajutoriulu lui Ddieu va fi acusi spre veselitoare veste o fapta succesa.

Dupa cetire au urmatu unu vivatu întreitulu Maiest. Sele Imperatului. Apoi înaltimea Sea archiducele s'au radicat de pe tronul și în modulu arătat s'au întorsu în salele interioare. — În momentulu acest'ă s'au mai datu o salva. În fine s'au celebratu servitiulu ddieescu în catedral'ă St. Stefanu, unde au luat parte Archiducii aflatori în Vienn'ă și membrii de ai ambe caseloru.

Anunciu. *)

Doritorii de luă parte la adunarea generală a asociatiun-transsilvane tienende în 15/27 Augustu a. c. la Abrudu, suntu pofliti prin acest'ă a se adresă pâna în 8/20 Augustu către subscrișulu Comitetu de primire din Abrudu, spre a se poté face mai de tempuriu dispuseciunile necesarie pentru primirea și înquătirarea óspetiloru.

Abrudu, în 14. Iuliu 1865.

Comitetulu.

Situațiunea de fatia.

Ceea ce ni-a fostu spusu „N. Fr. Bl.“ despre ministeriulu celui nou, ca are sa se impretinésca cu senatulu imperiulu nu s'au implinitu. Senatulu imperiulu și-a serbatu încheierea poté fără de a se mai aduna în form'ă de pâna acum. Cuventulu de tronul ne face sa o credemu. —

*) Celelalte diuarie române înca suntu rogata a publică în foile sele acestu Anunciu.

Ministeriulu celui nou se afla publicatu în „W. Ztg.“ din 29 Iuliu și consta din contele Belcredi carele e ministru de stat și căru'ă i s'au incrediatu administratiunea politică a tuturor țieriloru, cari nu se tînu de corón'ă Ungară. Asemenea i s'au concediatu contelui Belcredi ducerea trebiloru ministeriului de poliția și presidiulu în consiliulu ministriloru. Ministru de finanția e denumitu contele Larisch—Mönich; de justitia iara numai pentru țierele, cari nu se tînu de corón'ă Ungariei: cavalerulu de Commers.

Barbatii dara cari stau adi în fruntea administratiunei séu din cari se compune regimulu statului suntu:

Contele Mensdorff ministru de externe și alu casei imperatesci; Contele Belcredi presedinte alu consiliului ministriloru, ministru de stat și ministru de poliția; Cavalerulu de Franck ministru de resbelu; Contele Larisch—Mönich ministru de finanția; Cavalerulu de Komers ministru de justitia; domnulu de Mailatu Cancelariu de curte ungaru; Contele Haller Cancelariu de curte transsilvanu; dom. de Mazuranic Cancelariu de curte croatu. Neocupatu rămâne ministeriulu de comerț și ministeriulu de marina s'ă desființiatu.

E obicei, ca la pasirea unui ministeriu nou sa se examineze de publicu trecutul barbatiloru celoru veniti la cărma. De asta data putemu fi scutili de acestă procedere, căci avemu dinainte alte lucruri cari ne facu cunoscutu principiile domnitóre de astadi. De o parte avemu forma denumiriloru în sasi de alta circulară carea ministruulu celui nou de stat o au și îndreptatu către subordinatii sei.

Form'ă denumirii ne aru arată ca pentru țierele de dincóce de Lait'ă se pregatesce altu ceva. Și asiă acusi mai putemu fi surprinsi cu sciri noué și ne acceptate.

La acest'ă ne îndreptatesce denumirea provisorie a contelui Haller ca conducatoriu a Cancelariei tranne.—Dualismulu de care eră atât'ă vorba și temere sta intrupatu dinaintea usiloru.

Ce se atinge de cercularea ministruulu de stat Belcredi îndreptată către tóte capeteniele țieriloru, cari nu se tînu de corón'ă Ungariei, vedemu ca pretinde, ca purtarea autoritățiloru sa fia lagaluminte corectă, solidă și cu demnitate; sa dea semne, ca suntu chiamate de a dá impulsu la o desvoltare liberă și autonoma. Mai încelo au autoritățile publice detoria de a sprigină administratiunea autonoma și de a consolidă o bună întielegere între sine și între corporatiunile autonome, prin o portare cu tactu. Conscientiositatea, dar și crutiarea cu bunulu statului, li se pune cu deosebire la inima.

În fine dóue lucruri, cari au natura de a face sensatiune placută în publicu suntu: respectulu ce se recomanda fatia cu liber'ă expresiune a opiniiloru în pressă și egal'ă și drept'ă tractare, fără de nici o deosebire a nationalitățiloru, precum și respectarea limbei poporului atatu din partea oficialoru câtu și a ampoiatițiloru respectivi.

Câtu avemu noi de a asteptă, ca acele mesuri sa se puna și la noi în lucrare și câtu nu, pâna în momentul de fatia nu putemu sa ne dăm parerea. Unu omen bunu s'aru paré mesurile ce au a se luă cu press'ă și la noi, care mesuri s'au și publicatu mai susu și în fói'ă noastră.

Dinarele unguresci suntu pline de bucuria în urm'ă schimbăriloru acestor'ă. Dorinti'a noastră aru fi ca și diuaristic'ă, dar înainte de tóte barbatii politici unguresci în bucuri'a lor sa nu-si uite, ca mai suntu și alte popóre în Ungari'a și în țierele coróniei unguresci. Ne-amu bucură și noi sa vedemu mesuri de acele, care pórtă socotél'ă de egală îndreptătire a tuturor popóreloru. Vom vedé ce ne voru aduce dilele cele mai de aprópe și asiă încheiamu cu aceea, ca de dubietățile și nesiguranți'a viitoriului, exprimate în nrulu trecutulu alu acestei foi, înca nu putemu fi cu totul liberi.

Contele Franciscu Haller de Hallerkeö gen. de cavaleria, conducatoriu provisoriu alu cancelariei de curte transsilvană e aprópe de 70 ani de betrânu și se tîne de linia ardeléna a contiloru Haller. Pe timpul resbóieloru franceze se laptă contr'ă franciloru cá locutientu, dupa aceea se facu camerariu la Palatinulu Archiducele Iosifu și mai tardiu colonelu alu regimentului Nr. 6 de husari și apoi locutientu superioru la fost'ă garda ungară. În anulu 1841 s'au facutu banu alu Croației, Slavoniei și Dalmatiei în locul lui Vlasiciu și totdeodata fu denumitu maioru generalu și consiliariu intimu. Elu a fostu celu antaiu banu, carele în diet'ă din Pest'ă în 1843 au vorbitu unguresce. În an. 1844 dupa ce fu denumitu comite supremu în Comitatulu Zagrabiei, au fostu desemnatu, spre sustînerea ordinii în comitatulu, comissaru reg. În Octobru 1845 au resignatu și apoi au luat parte în resboiulu italianu din an. 1848 și 1849 unde deveni Locțien. de maresialu campestru. În 1856 aflămu pe

contele în Ungari'a, suplinindu că guvernatoru în locul Archiducului Albrecht.

Nu multu după aceea ese din serviciu cu carac'eru de generalu de cavaleria și-lu aflăm în Martiu 1860 șiedu în senatulu imp. imultitu, a căru membru au fostu panacandu acestu senatu au duratu. Prin biletu p. n. diu 18 Aprile 1861 fu denumitu contele de membru alu casei magnatiloru în senatulu imp. pe viétia. „Herm. Ztg.“ etc.

Sabiiu 19. Iuliu. Biografi'a fericitei Macrine, a cărei'a serbatóre tinemu în totu anulu în diu'a de astadi, au esitu de subț tipariu în tipografi'a noastră archidieceșana, și este menita a fi o carte populara pentru familiile noastre, care vreau sa aiba bucuria de copiii și ficele sale. Pretiulu carticelei acesteia legate frumosu este 20. cruceri val. austr., ear cuprinsulu ei este mai presusu de ori ce pretiu de aur și de diamantu; de aceeași se dăce în precauțare: că Sântulu Grigoriu dela Niss'a povestesc Monachulu Olimpiu tineretiele, procopsel'a, și virtutile, care le posedea soras'a Macrin'a, precum și jertfirea ei din iubirea, ce au avutu ea cătra Maic'a sea vedu'a, cătra patru frati ai sei și cătra patru surori ale se în privintia creșterii lor religioșe, morale, și scientiale. Pretiulu celu dinlăuntru, ce este în această scriere, din destulu documentéza acelu adevéru, că în Germani'a culta și civilizata, și de aceea interesata pentru o creșcere adevératu creștinéșca a filor și a ficeloru germane, dar totodata interesata și pentru mangaierea parintiloru, pe care portarea cea buna le pôte dá lor mai siguru, decâtu ori ce alta impregiurare, dăce Germani'a acéșta civilizata au intempinat ederea acestei scrieri în limb'a germana, că o vștieria, și pedagogia practica și esemplare pentru familii și membrii lor, și se citeșce cu o predilectiune nespusu de mare. De aceea aru fi fostu paguba și despretiu cătra vștieriele noastre proprie religioșe, candu scrierea acéșta aru fi remasu necunoscuta și neimpartasita familielor și tineriloru nostri de ambele secșe. Din care cauza nu potmu recomandá din destulu această cartica, carea în tóte privintiele se potrivesc atátu pentru palaturi, cătu și pentru casciórele orasiene și satesci.

Sabiiu 20. Iuliu. Spre multamirea și bucuri'a bietiloru nostri invetiatori din părțile Ungariei impartasim scirea aceea ce ne-au venitu din locul competente: că Inalt'a Locotiintia a Ungariei au sistatu cursulu acéșta de repetitia, pe care prin o ordinaciune de mainainte s'au fostu prefiptu în Aradu pentru bietii nostri invetiatori pe tempulu ferieloru scolastice. Resignatiunea cea mare a acestui inaltu Dicasteriu, de a modifacá ordinaciunea sea de mainainte în astfelu de chipu marinosu, au purcesu fără indoiéla pe bas'a prejudecării acelor momente ponderóșe, care I sau facutu din partea jurisdicțiuniloru competente scolare, căror'a li s'au octroatu acea ordinaciune fără privire la starea lucrulu.

Ne tiermurimu deocamdata prelंगा aceste, și dăcemu, că inalt'a Locotiintia va secerá dela toti factorii școliloru noastre multamirea și recunoscintia cea mai cordiale pentru acéșta a se mesura, și că invetiatorii nostri se voru nevoi a nu abus'a cu dispensarea lor dela acea grea sarcina, care li s'au delaturatu, ci voru scí apeliu cu studiare tempulu ferieloru scolastice spre perfectionarea lor, ceea ce potu sa o faca după parerea noastră prin tinerea conferintiloru între sine, după modelulu introdusu și practisatu în Archidieses'a noastră ardeleana gr. res. în an. 1863. 1864. și în acestu anu, și spre orientarea lor în privintia acéșta se recomanda „adunarea Cuventáriloru Comisariloru școlari“ cu pretiu de 50 cruceri.

Principatele române unite.

Comisiunea mista vorbindu mai departe de domeniile statulu și de trebuintia unei reorganizării a administratiunii lor continua:

Cestiunea monastiriloru dăse inchinate este un'a din cele mai importante cestiuni natiunali și este menita a ilustra domni'a Mariei Tale. Corpurile legiuitoare s'au grabitu a acordá guvernulu M. Tale totu concursulu necesariu; de aceea fără a esamina causele cari au impededatu solutiunea acestei cestiuni, nici actualea fase a negociatiuniloru diplomatice, ele s'au grabitu a respunde la apelulu guvernulu, votandu însemnat'a summa de 150 milliône bani turcesci, numai în sperantia, că această importanta afacere are sa devina în fine unu faptu implinitu. Comisiunea intemeiata pe drepturile de autonomia ale țierei are increderea că M. Ta veti reusi sa aplanati tóte dificultátile ce au potutu pâna acum impededá regularea definitiva a acestei cestiuni.

Neaplicarea legii rurale cu staruintia și activitatea ceruta de marea însemnatate a acestei legi, impededá agricultur'a și transatiunile sociali. În asemenea situatiune eficacitatea legii

devine indoióșă pentru toti. Silintiele staruitoare ce s'aru depune de guvernulu în aplicarea acestei legi, Préinaltiate Dómne aru produce cele mai bune rezultate în privintia restabilirii creditulu generalu, atátu de struncinat în țier'a noastră.

Este necesariu M. Ta, de a se presentá cătu mai curendu unu proiectu de lege pentru instituirea politiei rurale, și pentru regulamentarea rapedei esecutári a diferiteloru inoieieli dintre proprietari și plugari.

O banca fonciaria și de escomtu, a cărei'a trebuintia este simțita de atátu tempu, devine astadi mai imperioșe, căci prin ajutorulu unei asemenea institutiuni, proprietarii voru pôte indeplini în parte și lips'a braciiloru și realizarea bunuriloru a căror'a plata din partea tesaurulu prelungite conformu dispositiuniloru legii rurale, aru aveá de efectu pentru cei mai multi ruinarea lor.

Vorbindu de creditu, M. Ta, ne credemu înca datori a rogá pe Guvernulu Mariei Tale, de dea ordine pentru o mai energica urmarire din partea administratiuniloru locali în contr'a facatoriloru de rele și pentru o paza mai activa, mai inteliginta și mai scrupuloșă a Capitalei din partea autorității se politienesci.

M. Ta, regulamentele interioare ale corpuriloru legiuitoare continu mai multe lacune cari impededá libertatea desbateriloru, din care cauza nu se pôte obtiné luminile necesarie pentru confectionarea legiloru și votarea bugetulu. Regulamentulu Senatulu prin art. 57 aduce chiaru restrictiune la atributiunile acestui corpu prin gresit'a interpretare ce s'a datu fără competintia art. 1, 2, 3 și 14 din statutulu de la 2 Iuliu, Comisiunea avendu în vedere art. 18 din statutulu, ascépta cu nerâbdare a vedea introducendu-se în aceste regulamente amelioratiunile ce esperintia a doveditu a fi indispensabile.

Este asemenea de doritu, M. Ta, că o lege sa determine mai lamuritu atributiunile Senatulu, conformu cu marele scopu pentru care este instituitu acestu inaltu scopu.

Prea inaltiate Dómne Comisiunea mixta incheindu ací lucrarea sea spera că a corespunsu pe cătu mijlócele se i-au permisu la deficeia misiune cu care a onorat' o increderea Corpuriloru legiuitoare. Ea se va socoti fericite deca va fi contribuitu în ce-va la imbunătățirea administratiunii generale a țierei.

Comisiunea plina de confiantia în simțimentulu de dreptate și de amóre pentru binele publicu de care sunteti inspiratu, pune tóta a sea sperantia în puternic'a initiativa a M. Vóștre.

Dumnedieu se protéga silintiele Mariei Vóștre! sa traiesci M. Ta.

Ai Mariei Vóștre cu celu mai profundu respectu.

Membrii comisiunei mixte: Chr. Tell, N. Crețulescu, I. Florescu, I. I. Filipescu, G. Costaforu, C. Boiarsescu, C. Darvari, N. Călnescu, A. Florescu, G. Caramanliu.

— „Generalulu Florescu, ministru de interne, dălele aceste, a visitatu tóte comisiunile de coloru în Capitala fără veste; a cercetat insusi tóte registrele, a facutu observatiunile ce au creditu necesarie, și totdeun'a, la esirea sea d'intr'o comisiune în fati'a comisarulu, a tuturor impegatiloru din cancelari'a Comisiunei în fati'a tuturor sub-comisariloru, a disu vorbele aceste, cari au fostu refrenulu după deosebitele se observatiuni și instructiuni în fiacare comisiune: „Domniloru, aveti a face cu mine deadreptulu, de ací înainte; petrundeti-ve de o singura idea: de adí înainte nu are sa se mai ia nici unu felu de mita, cunici o forma și sub nici unu velu. V'o spunu dinainte, spre a nu mai avé de schimbatu nici o vorba.“ „Tromp. Carp.“

Inșcintiare literaria.

(Banatu în diu'a SS. Petru și Pavelu 1865.)

(Continuare și capetu din nr. 55 și 56.)

VIII. Despre Ierarchi'a romanéșca gr. or. în Romani'a și în Besarabi'a.

Date cumca Români din principatele Romaniei înca de pre la an. 325. aveau episcopi, că scamnele episcopesci dela Argesiu și Romanati (Râmnicu) suntu cele mai vechi și în tempurile antice se numiau ambe archiepiscopate s. a. s. a.

Scaunulu Metropolei Romaniei înainte de a se întári metropolele romanesci de cătra Imper. și Patriarc. Costantinopolei în véculu XIII. erá în Tergovesci, unde a venitu dela Argesiu, iara celu alu Moldaviei erá în Suciav'a.

Episcopatele aceloru dóue țieri acnu intr'unite.

Tanguire asupr'a inriurintiei elementulu slavo-grecescu.

Viétia bisericéșca a Româniloru din Besarabi'a cu puțin cuvinte.

IX. Monastirile din Banatu. Se demustra că și cele astadi în viétia, și cele apuse suntu fundate — chiaru și după tradițiuni serbesci — din tempuri pre candu nu erá nici se-

mentia de serbu in acésta tíera si pre candu imperatíloru si despotíloru Serbiei nici decumu nu le póte fi iertatu a fundá monastiri in provinci'a Temisiane. Se demustra apoi si romanitatea comitatelor marginarie, unde stau dísele monastiri, si cumca acestea au aternatu de Metropoli'a Albei-Iuliei.

Scóle prea vechi romanesci 1, publice radicate prin zelulu Románíloru pre la monastiréle banatiane; 2, private-casnice pre la protopopi, preoti si alti carturari. Ceste din urma dupa forme suntu cele mai vechi; apoi 3, scól'a teologica si pedagogica romanésca in Temisiór'a.

Mandate din partea Episcopíloru serbi, cá numele santíloru si alte inscriptiuni prin bisericile Románíloru sa se faca slavenesce.

Mai inainte de a se pasi la sectiunea din urma, se disertéza putinelu, dara cu documente tari istorice, asupr'a unoror cestíuni de viétia a Románíloru, cari suntu: originea genetica latino-romana; figurarea Románíloru prin tóte invesiunile de gente romána; starea Románíloru independenta avendu ei propriile sale ducate si tóte institutiunile, cari suntu sufletulu unei vietí politico-sociale si religionarie.

X. Despre drepturile Románíloru din Banatulu-temisianu. Programulu acestui tractatu.

Feluritele nume ale Temisiane din tempulu domniei Románíloru si pâna astadi.

Temisian'a inlocuita de Románii lui Traianu si guvernata de prefectu nátiunalu si dupa an. 271. candu au fostu Románii de aci lasati de capulu loru, si pâna la venirea Magiariloru.

Temisian'a sub suzeranitatea regiloru Ungariei. — Conventiuni magiaro-románe inca din tempulu invasiunei Magiariloru, in urm'a caror'a a remasu tíer'a neatinsa in autonomi'a sea sub guvernulu unui domnitoriu nátiunalu cá si pâna aci. Conventiunile repetite si luara mai tardiu tipulu unoror privilegie.

Nota de interesu nátiunalu, unde vinu inainte: geneologi'a Ducelui Claudiu (Gladiu) si a Corviniloru nostri; — scene din viétia eroiloru Románi Martinu Noyacu si a fiului seu Gruiti'a; — ruine, monumente, tinuturi, cetáti si sate cu nume romanesci in Serbi'a.

Temisian'a impartita in comitate si pusa in acela-si gradu de demnitate cu principatulu Transsilvaniei.

Temisian'a devastata de Cumani iará se restaura — Temisian'a dupa venirea Turciloru suferé straformári in mai multe privintie. Distr. rom. cele privilegiate au remasu crutiata.

Teritoriulu tieréi Románíloru banatiani. Deducere istorica. Descrierea locuriloru cari se sciú, au se socotu a fi fostu siedintiele prefectíloru primitivi, apoi ale duciloru, comitíloru seu baníloru Temisiane si ale prefectíloru districtelor romanesci, seu ai Banatului Lugosiu — Caransebesiului.

Drepturile Románíloru banatieni asupr'a tieréi loru si anume asupr'a celoru optu districte. Se demustra cari suntu factorii principali la mantuirea autonomiei Banatului, care autonomia se vedé a se fi continuatu prin vécurile venitóre.

Numele domnitoriloru din Banatu, asiá cum ei au urmatu dup'olalta pâna dupa luarea tieréi acesteia dela Turci, — si unele evenimente si fapte din viétia aceloru domnitori.

Se comenta autonomi'a districtelor rom. dela Magiari incóce si se sustine cu documente istorice. —

Portulu Protopopului rom. din Banatu in véc. XIV. — In an. 1726, prefectu románu in Lugosiu. Atunci in viétia bisericesca si scolastica a Románíloru banatieni domniá limb'a romanésca; insa in prunci'a lui Paulu Iorgoviciu-Brancoveanu, de pre la an. 1766 — 1770. sa introdusu slavismulu in biseric'a si scól'a Románíloru. — De pre la an. 1720. — 1790 tempu neferice pentru toti Románii.

Se descriu cu deamenuntulu acele fatalitáti.

Despre starea presenta a Románíloru. . . . Paralisarea pretensiuniloru serbesci mai antáiu in privintia teritoriuluiu politicu, apoi in privintia Metropoliei, prin drepturile Románíloru, prin date si fapte istorice de insii Serbi publicate si prin dreptulu naturalu. Ieremiad'a Románíloru asupr'a Ierarchiei serbesci, Motiunile Románíloru de pre la an. 1812. de a-si scapá biseric'a de asupririle Ierarchiei serbesci. Lupte plánsori si rogári dupa sinod. Carlovitianu din an. 1818. — tóte fára resultatu multiamitoriu.

Se arata sub ce impregiurári favorabile Serbiloru s'a estinsu Ierarchi'a serbésca Corlovitiana asupr'a Románíloru din Austri'a.

Prochiamatiunea Patriarchului serbescu Ios. Raiaciciu din 1. Maiu 1848. cátra Románii din Banatu, prin carea densulu si natiunea s'a promitu natiunei románe surori de cruce totu potinciosulu ajutoriu la restituirea perduteloru drepturi politice si bisericesci si in specia la restituirea Metropoliei romanesci.

Alta scrisóre prin carea totu Patriarchulu Raiaciciu in-

criminéza pre Románii din Temisian'a de inimizá ai causei Preainaltei Dinastie.

Continuarea ieremiadei Románíloru. Multele cause ale loru cele resultate numai din abuserile Ierarchiei serbesci.

Intunereculu nesciintiei, — carele fú pâna astadi caus'a principala a tuturoru releloru descarcate pre capulu Románíloru, — s'a spartu cá unu nuoru, intieleginti'a si maturitatea Románíloru le spune acestor'a; ca blastemului seculariu i-a venitu „plinirea vremei“ . . . , ca suprematiunea ierarchica — serbésca si-a vetiuitu véculu, s. a. s. a.

Se arata binele ce este se urmeze in ambe párti dupa desfacerea administrativa a Metropoliei romanesci de cea serbésca.

Reflesiuni cátra Románi, cá sa-si cunósca partea, cu care au contribuitu si ei relele, de carele ne vaierámu asupr'a straini loru si la alte rele.

Se descrie cum si candu aru poté resari díu'a dorita, unde Románii aru vedé cu ochi limpedi: de ce au a se lasá si ce au a face spre deplin'a loru mantuire.

In fine o poesia adresata cátra toti Románii, care esprima tóte fazele si patimile, prin carele au trecut Románii dela inceputu si pâna astadi, si-i inspiréza spre crearea unei ere mai ferice.

Multe obiecte fórté interesante se lasara cu totul afara din acestu sumariu.

Déca intreprinderea acést'a nu va remané despectata, autorulu va fi indemnatu a continuá si a dá la lumina altu opu literariu: „ vorbariu etimologicu, care cuprinde cuvinte de Románi usuate ce se paru a fi de elementu slavicu, si cuvinte de Slavi usuate, ce se paru a fi de elementu romanicu, cu unu adausu de cuvinte, cari le au si Románii si Slavii insa se paru a fi de alte origini.

Prea onoratele Redactiuni ale pretíóselorú nóstre diuarie din Ardélú, Bucovin'a si Ungari'a, apoi si venerandele lorú surori de preste Carpati suntu cu totu respectulu rogate in sciintiarea acést'a de interesu generalu románu publicitátei a o dá si scopulu ei cu binefacatóri'a favóre ai sucure.

Nicola e Tinc u-V e l i ' a
Parochu gr. or. in Secasiu lângá Oravítza.

Consemnarea

Ofertelorú pe sém'a bisericeii din Mercurea.

(Continuare si capetu din Nr. 51 si 52.)

1) Comun'a Caco'va dela mai multi 5 f., 2) Comun'a Resinari din Cuti'a opidana 100 f., 3) I. Haisu 100 f., 4) I. Clusiu 200 f., 5) N. N. 2 f., 6) Hociot'a N. 1 f., 7) Simeonu Gligoru 5 f., 8) Rachil'a Mog'a nascuta Flesieriu 20 f.

Summ'a peste totu 1387 f. 35 xr
Mercurea in 22/10 Iuliu 1865.

M a c e l l a r i u.

Nr. 26—2 Concursu.

La vacant'a statiune invetiatorésca, cu limb'a propunerei romanésca, in Furlucu, Protopresbiteratulu Lugosiu. Emolumentele suntu 52 f. v. a., bani gat'a, 10 meti de gráu, 10 de cucuruzu, 80 pf. elisa, 50. pf. sare, 8 pf. lumini, 8 orgii de lemne, 2 jug. pamentu si cortelu liberu cu gradina.

Competitorii la acést'a, an recursele lorú, prevediute cu Estrassu de botezu si testimoniele despre scólele absolvate, cu Atestatele despre servitiulu de pâna acum, si despre portarea morala si politicésca, pâna in 31 Iuliu a. c. a tramite la

Consistoriulu Eparchiei
Versietíului.

Din siedinti'a Consistoriala in Versietiu in 25 Iuniu 1865. tinuta.

Nr. 27—2 Concursu.

In Comun'a Vineri'a devenindu statiune de Invetiatoriu in vacantia — spre ocuparea cárei'a se deschide acestu concursu pâna la 15 Augustu a. c.

Voitorii de a cuprinde acést'a státiune suntu postiti a-si tramite cererile lorú timbrate cuviinciosu la subserisulu pâna la scrisulu terminu, prevediute cu adevérintia despre aceea:

1) ca suntu de religi'a gr. orient.
2) ca au absolvatu cursulu pedagogicu — si este si Cantáretiu;

3) ca au invetiatu celu putfnu clasele normale cu sporu bunu.

Cu acestu postu este inpreunatu unu salariu anualu de 200 f. v. a. din Cas'a allodiala — Cortelu naturalu si lemne debuincióse.

Orestia 6. Iuliu 1865.

Inspectorulu scolariu gr. orient. alt
Tract. Orestiei

N. P o p o v i c i u, Protopopu.